

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 25.6.2010
KOM(2010)330 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

**o pokroku dosaženém v opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic
do infrastruktury**

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o pokroku dosaženém v opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury

I. ÚVOD

Touto zprávou jsou plněny požadavky stanovené v článku 9 směrnice 2005/89/ES (dále jenom „směrnice“) ze dne 18. ledna 2006 o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury. Poskytuje přehled o pokroku dosaženém členskými státy v provádění směrnice a o klíčových změnách ve sledování zabezpečení dodávek elektřiny.

Účelem směrnice je stanovit opatření pro zabezpečení dodávek elektřiny, aby byla zajištěna dostatečná úroveň výrobní kapacity a dostatečná rovnováha mezi nabídkou a poptávkou, a stanovit vhodnou úroveň propojení mezi zeměmi EU. Směrnice dále vytváří rámec, uvnitř něhož mají členské státy definovat průhledné, stabilní a nediskriminační politiky zabezpečení dodávek elektřiny, které by byly slučitelné s požadavky konkurenčního vnitřního trhu s elektřinou. Směrnice doplňuje opatření obsažená ve směrnici o elektřině 2003/54/ES a v nařízení č. 1228/2003 o podmínkách přístupu do sítí pro přeshraniční obchod s elektřinou. Ustanovení v těchto legislativních aktech poskytují ve svém souhrnu ucelená základní pravidla o důležitých otázkách, které přispívají k zajištění výrobní a přenosové přiměřenosti.

II. PODROBNÁ ZJIŠTĚNÍ

ČLÁNEK 3: OBECNÁ USTANOVENÍ

Ustanovení směrnice jsou zaměřena na zajištění vysoké úrovně zabezpečení dodávek elektřiny vytvořením příznivého investičního klimatu a definováním úloh a odpovědností příslušných orgánů a všech dotčených účastníků trhu. Členské státy musejí přitom vzít v úvahu faktory jako potřeba stabilního regulačního prostředí, podpora obnovitelných zdrojů energie („RES“) a potřeba pravidelné údržby a obnovy elektrorozvodných sítí.

Celkově členské státy provedly tento článek odpovídajícím způsobem, a to buď zavedením nových legislativních požadavků nebo použitím ustanovení jiných směrnic, které obsahují stejné cíle. Ustanovení směrnice budou posílána třetím balíčkem opatření o vnitřním trhu s energií (dále jenom „třetí balíček“), který od provozovatelů přenosových soustav požaduje, aby zvýšili vzájemnou spolupráci v řadě oblastí, zejména pokud jde o investiční plánování. Třetí balíček vytváří také Evropskou síť provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (ENTSO-E), jejímž úkolem je zpracovávat plány rozvoje sítí, uskutečňovat modelování integrované sítě a vyvíjet scénáře a zpracovávat hodnocení týkající se posouzení odolnosti a dosažitelnosti integrovaného systému. Výhled těchto plánů rozvoje by měl být dostatečně dlouhý, aby bylo možné včas zjistit nedostatečnost investic, zejména ve vztahu k přeshraničním kapacitám.

Na evropském trhu však stále ještě existují některé závažné překážky. Klíčovým problémem týkajícím se proveditelnosti investičních projektů je cenové riziko. V členských státech EU je dosud poměrně běžná koexistence otevřených energetických trhů a regulovaných cen energie: více než polovina členských států má regulované ceny¹. Systémy regulovaných cen, které mají obecný charakter

¹ http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/benchmarking_reports_en.htm.

a nejsou průhledné a zaměřené výhradně na ohrožené zákazníky, se nepovažují za nezbytné. Regulované sazby často neodrážejí velkoobchodní cenové úrovně, což může být na újmu investicím do nových výrobních kapacit. V střednědobém horizontu to může narušit zabezpečení dodávek elektřiny.

Údržba nebo obnova výrobních aktiv a aktiv tvořících sítě, zejména pokud jde o dosažení cílů RES, bude v následujících letech vyžadovat značné investice. Tyto investice budou muset být financovány, což znamená, že investoři si musejí být jisti, že se jim dlouhodobé mezní náklady vrátí. Většina těchto finančních prostředků bude téměř určitě pocházet z trhu. Bude čím dál tím důležitější, jaká opatření týkající se cílů RES budou ovlivňovat celkový trh s elektřinou a jak budou provozovatelé přenosových soustav rozvíjet distribuční soustavu. Hluboký a likvidní integrovaný evropský trh s elektřinou může pomoci snížit cenovou volatilitu a přinést investice, které posílí integraci vnitřního trhu s elektřinou.

ČLÁNEK 4: PROVOZNÍ ZABEZPEČENÍ SÍTÍ

Pokud jde o provozní zabezpečení sítí, směrnice stanoví, že členské státy nebo jiné příslušné orgány musejí zajistit, aby provozovatelé přenosových soustav („TSO“) vymezili minimální provozní pravidla a povinnosti v souvislosti se zabezpečením sítí a že provozovatelé soustavy musejí tato pravidla dodržovat. Členské státy musejí zejména zajistit, aby si provozovatelé propojených přenosových a distribučních soustav („DSO“) vyměňovali informace týkající se provozu sítí. Mezi jinými požadavky je stanovena rovněž povinnost dodržovat cíle kvality dodávek a zabezpečení výkonu sítě.

Provozovatelé elektrizačních soustav jsou v centru řešení případných poruch v dodávkách elektřiny. Průhlednost a výměna informací s jinými provozovateli distribučních soustav jsou velmi důležité. Lepší koordinace snižuje riziko výpadku a chrání evropské spotřebitele. Kapacita propojovacího vedení mezi TSO hraje velmi významnou roli v udržování a posilování bezpečnosti systému během výpadků generátorů. Selhání sítě a výpadky elektřiny v letech 2003 a 2006 byly způsobeny nebo vyvolány nedostatečnou koordinací provozu sítě a chybějícími propojeními elektrorozvodných sítí. Jasně ukázaly hranice dobrovolné spolupráce.

Ve většině členských států EU zpracovali TSO provozní pravidla sítě z technického hlediska s určitou formou systému schvalování, který zahrnuje regulační orgány a/nebo vládu. Ve všech členských státech jsou kritéria provozního zabezpečení sítí pro postupy za mimořádných okolností stanovena předem a existují ustanovení pro spolupráci se sousedícími TSO v otázkách důležitosti provozního zabezpečení. Například v České republice, Lucembursku a Slovenské republice sehrává vláda výlučnou úlohu v plnění a rozvoji provozního zabezpečení.

Směrnice o elektřině 2005/89/ES požaduje, aby TSO a případně i DSO stanovili a dodržovali cíle kvality dodávek a zabezpečení výkonu sítě. Rada evropských energetických regulačních orgánů (CEER) uskutečnila v roce 2008 srovnávací analýzu kvality dodávek elektřiny². Průzkum konstatoval, že všechny členské státy sledují neplánované výpadky trvající déle než tři minuty a celková plynulost dodávek elektřiny v Evropě se od roku 2002 téměř neustále zlepšuje snižováním ztracených minut pro zákazníky. Průzkum rovněž konstatoval, že většina členských států sbírá informace o příčinách

² Čtvrtá srovnávací zpráva o kvalitě dodávek elektřiny, č. j. C08-EQS-24-04, 10. prosince 2008. Průzkum neposkytuje informace o Irsku, Řecku, Bulharsku, Kypru, Lotyšsku, Maltě ani Slovenské republice.

výpadků. Jak se dalo očekávat, plynulost dodávek je lepší v městských než venkovních oblastech. Ve spolupráci s Evropským výborem pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) však pokračují práce na zpracování harmonizovaných ukazatelů plynulosti, aby se zvýšila efektivnost plynulosti systémů sledování dodávek.

Komise svolává dvakrát ročně zasedání Přeshraničního výboru pro elektřinu, na nichž se posuzují zprávy o výhledu letní nebo zimní spotřeby elektřiny. Účelem zasedání je vyměňovat si informace, aby se zvýšilo povědomí o potenciálních problémech dodávek. Zpráva o výhledu sezónní (letní nebo zimní) spotřeby energie se zpracovává na evropské úrovni a uvádí souhrn vnitrostátních nebo regionálních energetických bilancí mezi předpovědí výroby a špičkou poptávky na každý týden pro následující letní/zimní období. Vyžádá-li si to situace, může Komise pro kritická období zřídit ad hoc „cellules de vigilance“ (pohotovostní buňky), aby se zajistila rychlá výměna informací mezi sousedními zeměmi a provozovateli přenosových soustav. Taková buňka „cellule de vigilance“ byla zřízena v letních měsících v letech 2007–2009. Hlavní závěr zasedání konaných v letech 2007–2009 spočívá v tom, že rovnováha mezi výrobou a zatížením je ve většině zemí obecně považována za přiměřenou pro bezpečný provoz soustavy za obvyklých podmínek. Za nepříznivých povětrnostních podmínek nebo v průběhu jiných určených období s potenciálním rizikem nedostatku energie se zavádějí opatření ke zmírnění nedostatku – nezbytné dovozy lze zajistit existující kapacitou propojovacích vedení.

Třetí balíček rozšířil povinnosti regulačních orgánů s cílem sledovat dodržování pravidel pro bezpečnost a spolehlivost sítě a přezkoumávat dosažené výsledky v této oblasti a dále stanovovat nebo schvalovat standardy a požadavky na kvalitu služeb a dodávek nebo přispívat k jejímu dosažení spolu s ostatními příslušnými orgány. Regulační orgány mají také za povinnost zajistit, aby TSO a DSO plnili své povinnosti podle směrnice, včetně zajištění, aby tyto sítě byly schopny vyhovět přiměřené poptávce po elektřině. Regulační orgány mají kromě toho povinnost sledovat na úrovni přenosových soustav investiční plány TSO a jejich soulad s plánem rozvoje sítě celého Společenství zahrnujícím výhled přiměřenosti výrobních kapacit zajišťovaných ENTSO-E.

ČLÁNEK 5: UDRŽOVÁNÍ ROVNOVÁHY MEZI NABÍDKOU A POPTÁVKOU

Za účelem udržování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou musejí členské státy přijímat vhodná opatření, aby se udržela rovnováha mezi nabídkou elektřiny a poptávkou po ní a dostupností výrobní kapacity. Musí se to činit podporou vytvoření velkoobchodního tržního rámce, který poskytuje vhodné cenové signály pro výrobu a spotřebu, a vyžadováním, aby provozovatelé přenosových soustav (TSO) zajistili dostupnou přiměřenou úroveň rezervní výrobní kapacity pro účely udržování rovnováhy a/nebo přijali rovnocenná opatření vyplývající z trhu.

Poptávka po elektřině

Trendy poptávky po elektřině předložené Evropskou komisí ve Druhém strategickém přezkumu energetické politiky³ ukazují zvyšující se poptávku po elektřině, což je v souladu s předpovědí zúčastněných stran evropského odvětví elektrické energie, i když na poněkud nižší úrovni. Komise odhaduje, že podle současných trendů a politik bude každoroční zvyšování poptávky po elektřině v následujících 20 letech činit kolem 1 %⁴. Prognóza přiměřenosti systému⁵ na roky 2010–2025 uveřejněná nedávno Evropskou sítí provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav

³ http://ec.europa.eu/energy/strategies/2008/doc/2008_11_ser2/strategic_energy_review_wd_future_position2.pdf

⁴ Trendy do roku 2030 – aktualizace v roce 2007; http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=KOAC07001.

⁵ www.entsoe.eu/fileadmin/user_upload/library/publications/entsoe/outlookreports/SAF_2010-2025_final.pdf.

(ENTSO-E) ukazuje zvyšování poptávky po elektřině a většina členských států očekává poměrně značný růst zatížení po roce 2015.

Roční průměrný růst zatížení ENTSO-E	2010 až 2015	2015 až 2020	2020 až 2025
Leden 19.00 h.	1,32 %	1,45 %	1,21 %
Červenec 11.00 h.	1,49 %	1,66 %	1,32 %

Zdroj údajů: Zpráva o prognóze adekvátnosti systému ENTSO-E.

Tyto prognózy se musejí dát do souvislosti s nedávnou hospodářskou krizí, která způsobila prudký pokles poptávky po elektřině v celé Evropě. Rok od roku se měsíční spotřeba elektřiny EU snižovala o více než 5 %, 10 %, 6 % a 5 % příslušně v březnu, dubnu, květnu a červnu 2009. V červnu 2009 se evropská spotřeba elektřiny dokonce snížila na historicky nejnižší úroveň, tj. -23 % ve srovnání se začátkem roku⁶. Snížení spotřeby elektřiny se sice vyrovnalo a určitý růst se vrátil, ale ve srovnání s předcházejícími lety zůstaly úrovně podstatně nižší.

Řada zemí, například Německo, Francie, Polsko a Portugalsko, předvídá vliv programů úspor energie a vyšší technologické účinnosti na růst jejich spotřeby energie. Jiné konstatovaly, že přechod na systémy nízkouhlíkových zdrojů energie může používání elektřiny zvýšit, zejména pokud jde o spotřebu tepelných čerpadel a elektrických vozidel.

Přímé úspory energie a investice do energetické účinnosti jsou jedním z nejefektivnějších způsobů, jak vyvážit budoucí zvýšení poptávky. V souladu s povinnostmi vyplývajícími ze směrnice 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách zpracovaly všechny členské státy své národní akční plány energetické účinnosti (NEEAP) s podrobným seznamem činností a opatření. Jak ukazuje analýza NEEAP uskutečněná Evropskou komisí, řada členských států kromě opatření přímého financování, jako jsou granty a úvěry, plánuje nebo už zavedla slevy na daních pro investice do energetické účinnosti v některých odvětvích (např. bydlení, průmysl atd.) a v jiných případech používá zdanění energie jako motivaci úspor energie. V střednědobém horizontu bude efektivní provádění podobných opatření důležité pro zabezpečení dodávek elektřiny.

Dlouhodobě se bude úloha elektřiny v konečné spotřebě energie pravděpodobně dále zvyšovat. Rozhodnutí přijímaná dnes mají klíčový význam pro naši schopnost zajistit snížení emisí uhlíku nezbytné pro účinné řešení otázek změny klimatu po roce 2020. Úkolem politiků je zajistit, aby jak regulované, tak i neregulované trhy s energií v Evropě vytvářely prostředí, které investorům umožní uskutečnit nezbytné, významné kapitálové investice. Bude rovněž potřebná vhodná podpora rozvoje technologií, které umožní v odvětví elektrické energie zavedení nízkouhlíkových řešení nebo řešení bez emisí uhlíku.

Přiměřenost výroby

V období od roku 1997 do roku 2007 se instalovaná výrobní kapacita EU-27 zvýšila o 18 % na 779 GW. Instalovaná kapacita tepelných elektráren vzrostla o 16 %, vodních elektráren o 5 % a výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (RES) se zvýšila jedenáctinásobně⁷. Podle posledních údajů Evropské asociace pro větrnou energii⁸ se zařízení pro výrobu elektrické energie

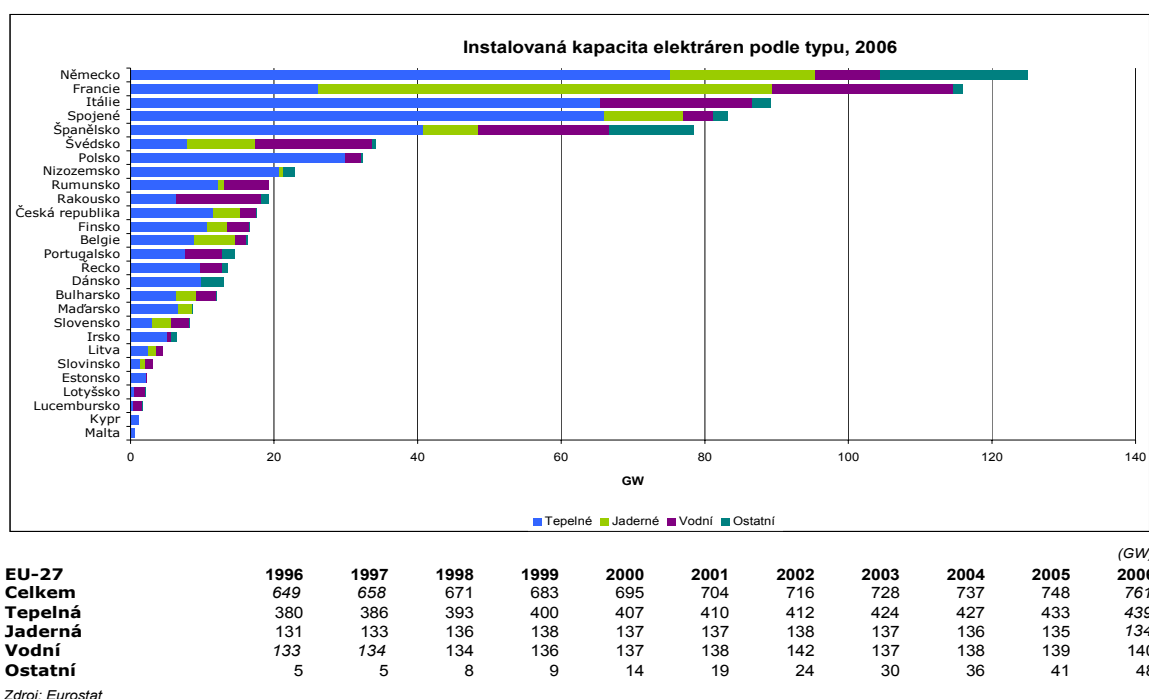
⁶ Podrobnou analýzu viz v čtvrtletních zprávách o evropských trzích s elektřinou na adrese: http://ec.europa.eu/energy/observatory/electricity/electricity_en.htm

⁷ Podrobnosti viz také výroční zpráva střediska pro sledování trhu s energií Evropské komise, SEK(2009) 1734.

⁸ <http://www.ewea.org/fileadmin/emag/statistics/2009generalstats/>.

z obnovitelných zdrojů podílela v roce 2009 na 61 % všech nových instalací, což je druhý rok v pořadí, kdy zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (RES) tvořila většinu nových zařízení na výrobu energie. Investice do větrných elektráren v roce 2009 činily 13 miliard EUR, což odpovídá přibližně 10,2 GW nové kapacity větrné energetiky nebo 39 % veškeré nové výrobní kapacity. Začlenění rozsáhlé výroby energie z pobřežního větru bude pro vnitřní trh představovat značné problémy pokud jde o rozvoj infrastruktury, udržování rovnováhy a pokrytí nákladů.

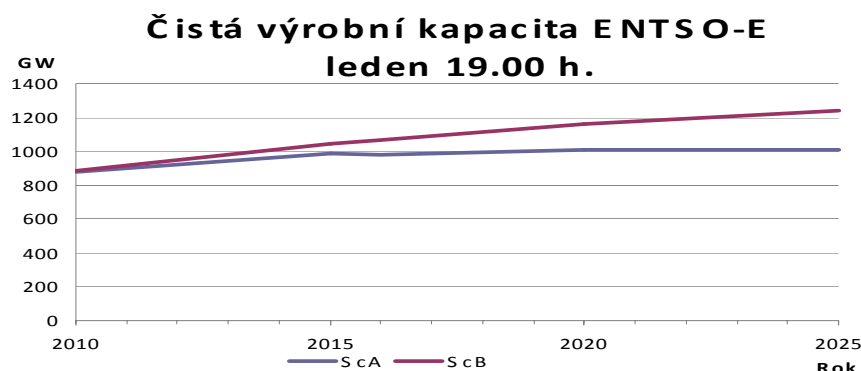
Nehledě na zvýšení RES, většinu elektrické energie v EU zajišťuje i nadále výroba tepelné energie. V roce 2007 představovaly většinu celkové instalované kapacity EU-27 tepelné elektrárny (58 %), po nichž následovaly vodní elektrárny (18 %) a jaderné elektrárny (17 %), zatímco kapacita ostatních RES (s výjimkou vodní) v roce 2007 měla 7% podíl ve srovnání s 1 % v roce 1997.

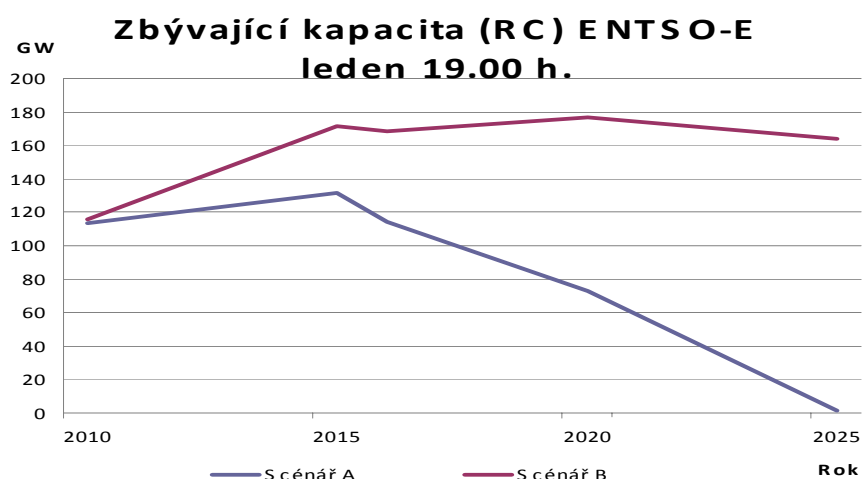
V současné době se výrobní kapacita EU s neustále rostoucí poptávkou vyrovnává. V podrobné analýze, kterou uskutečnila ENTSO-E v prognóze přiměřenosti systému, se tvrdí, že pro období od roku 2010 do roku 2025 bude výrobní kapacita dostatečná. Národní zprávy předložené členskými státy však ukazují, že národní přiměřenost výrobních kapacit závisí na důležitých předpokladech, zejména na prodloužení životnosti existujících jednotek. Nebudou-li existující výrobní jednotky nahrazeny, budeme v letech 2009–2025 potřebovat dodatečnou kapacitu 100–300 GW.

Ve zprávě o přiměřenosti systému ENTSO-E se uvádí, že čistá výrobní kapacita se v obou jejích scénářích zvýší (konzervativní (ScA) a nejlepší odhad (ScB)), jak je to znázorněno na obrázku níže⁹:

⁹ Zahrnuje EU-27 a ostatní členy ENTSO-E.

Přiměřenost výrobních kapacit lze posoudit srovnáním rozdílu mezi poptávkou a kapacitou, která je spolehlivě k dispozici, což se uvádí jako zbývající kapacita. Níže uvedená tabulka ukazuje, že zbývající kapacita je pozitivní, i když s ohledem na nízký stupeň rozvoje nových výrobních kapacit podle scénáře A se úroveň po roce 2015 rapidně sníží.

Je zřejmé, že přiměřenost výrobních kapacit bude v jednotlivých členských státech odlišná a že v rámci každé jurisdikce se budou segmenty základní, střední a nejvyšší výroby rozvíjet za různých okolností. Je důležité posoudit nejenom nová výrobní zařízení, ale také stáří existujících elektráren.

Druhý strategický přezkum energetické politiky poskytuje podrobný přehled o stáří provozní výrobní kapacity. Ke konci roku 2008 neměla většina evropských plynových generátorů dohromady ani 5 let. Většina uhelných a jaderných elektráren však byla starší než 21 let. Mnohé z nich se blíží termínu vyřazení, což je přibližně 40 nebo více let po zahájení provozu, v závislosti na druhu výroby. Kombinace potřeby nahradit staré elektrárny a rostoucího podílu výroby energie z obnovitelných zdrojů, zejména větrné energie z pozemních zdrojů a z pobřežního větru jako výsledek závazků pro rok 2020 a směrnice 2001/80/ES o velkých spalovacích zařízeních, představuje v následujících letech významný úkol pro provozovatele soustavy jak z hlediska udržování rovnováhy, tak i přiměřenosti sítě. Po roce 2015 by k udržení stupně přiměřenosti na příslušné úrovni byly nutné další investice do výrobní kapacity. Skupina evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství (ERGEG) vyjádřila obavy, že finanční krize by mohla zdržet potřebné investice, které se už posuzují, neboť ekonomická životaschopnost těchto projektů je zpochybněna nižší poptávkou po elektřině.

Většina zemí ponechává přiměřenost výrobních kapacit na tržních silách. Směrnice 2005/89/ES však stanoví řadu případných opatření, která mohou členské státy použít k zabezpečení dodávek. Takové

zásahy lze zvážit navíc k postupu výběrového řízení obsaženému ve směrnici 2003/54/ES. V článku 7 směrnice 2003/54/ES je už uvedeno, že postup výběrového řízení by se měl považovat za poslední řešení v případě, když selže povolovací řízení pro vytvoření dostatečné kapacity, aby se vyhovělo poptávce.

Výběrové řízení představuje hlavní zásah do trhu, který může způsobit narušení mezi existujícími a novými kapacitami a vyvolat selhání investičního cyklu, budou-li se výrobci zdráhat investovat, jestliže další výběrové řízení podstatně sníží hodnotu jejich investice. Vnitrostátní přístupy mají téměř vždy nějaké dopady na sousední trhy. Výběrové řízení na novou výrobní kapacitu blízko hranic sousední země může i zde ovlivnit investiční chování (přemístění plánovaných investic) a mít dopady na přeshraniční obchod. Proto se výběrové řízení musí používat pouze jako krajní opatření, aby se zamezilo fyzickému nedostatku v dodávkách, když už neexistuje žádný jiný způsob, jak zajistit potřebnou kapacitu v určené době případného nedostatku. Některé členské státy (Španělsko, Itálie, Řecko, Dánsko a Irsko) použily pro zajištění výrobních kapacit různé režimy .

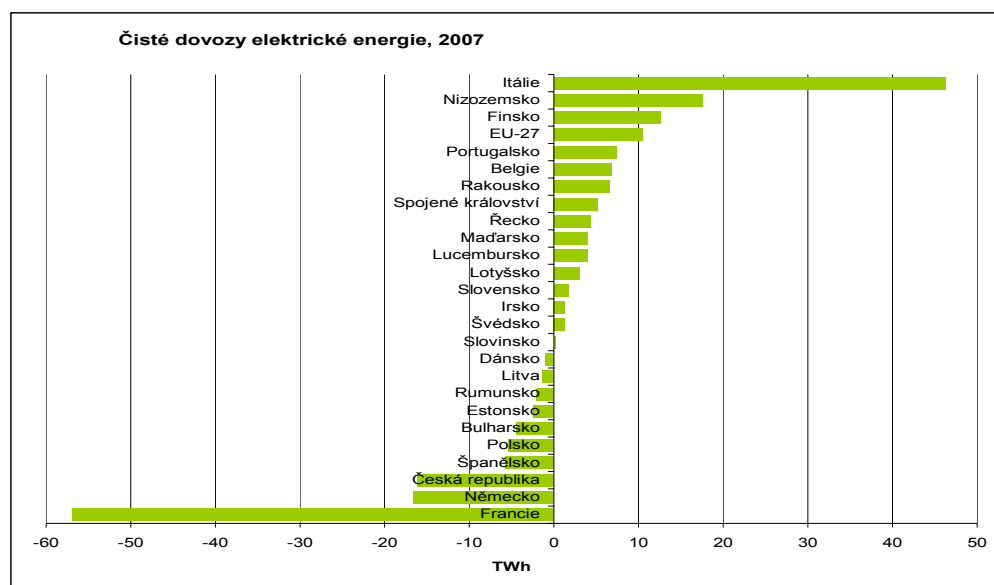
Situace týkající se výběrových řízení je však odlišná, když se jedná o výrobní kapacitu RES, která ve většině případů zatím není bez konkrétních pobídek ekonomicky životaschopná. Postupy výběrových řízení používají proto členské státy často. Výroba z větrné energie se stává významným doplňkem ke skladbě zdrojů výroby elektřiny v EU a postupy výběrových řízení na její podporu by obecně měly být používány současně s pečlivým posouzením vlivu na trh.

ČLÁNEK 6: INVESTICE DO SÍTÍ

Členské státy musí vytvořit regulační rámec, který provozovatelům přenosových i distribučních soustav poskytne investiční signály k rozvíjení jejich sítí tak, aby pokryli předvídatelnou poptávku na trhu. Rámec musí rovněž usnadňovat investice a v případě potřeby obnovu sítí. S výjimkou Nizozemska a Rumunska nemusely členské státy upravovat existující právní předpisy o energii, aby toto ustanovení uvedly v platnost.

Možná bude nutné posílit distribuční soustavy, aby elektrárny mohly vyrábět elektřinu v maximálním objemu a dopravovat ji z generátorů ke spotřebitelům. Zima 2009 zvýraznila zranitelnost stávajících elektrorozvodných sítí, když bylo nutné zvládnout zvýšenou spotřebu elektrické energie. Posílení elektrorozvodných soustav však mohou nepříznivě ovlivnit dlouhé vnitrostátní plánovací a povolovací postupy. Ve většině členských států jsou provozovatelé sítě povinni rozvíjet a udržívat síť podle potřeb a požadavků, aby bylo zajištěno provozní a dlouhodobé zabezpečení dodávek buď na základě právních předpisů, nebo povolení v případě, že se investice vrací prostřednictvím přenosových nebo distribučních sazeb. Směrnice požaduje, aby provozovatelé přenosových a případně i distribučních soustav stanovili a dodržovali cíle kvality dodávek a zabezpečení výkonu sítě. To má za následek zavedení regulačních pobídek pro investice do účinných a výkonných sítí. Jak členské státy oznámily, tento požadavek většina z nich plní od roku 2008.

Elektřina se obvykle vyrábí v krátkých vzdálenostech od spotřeby. Fyzické vlastnosti elektřiny jsou však takové, že ji lze okamžitě přenášet na velké vzdálenosti a usnadnit tím přeshraniční obchod. Vnitrostátní strategie pro výrobní kapacity se spojují s existujícími kapacitami propojovacích vedení. Některé členské státy se rozhodly neinvestovat do místní výroby a raději se spoléhají na smlouvy se sousedními zeměmi o propojení a dodávkách:

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU-27	2,9	-0,9	11,2	19,6	4,8	12,5	-1,7	-7,3	11,3	3,5	10,5
5 největších vývoz	-74,7	-67,8	-72,3	-87,4	-87,9	-91,8	-100,0	-95,4	-96,3	-111,7	-99,3
5 největších dovoz	79,0	75,7	86,7	93,6	95,1	94,9	81,4	82,0	99,1	95,5	88,4

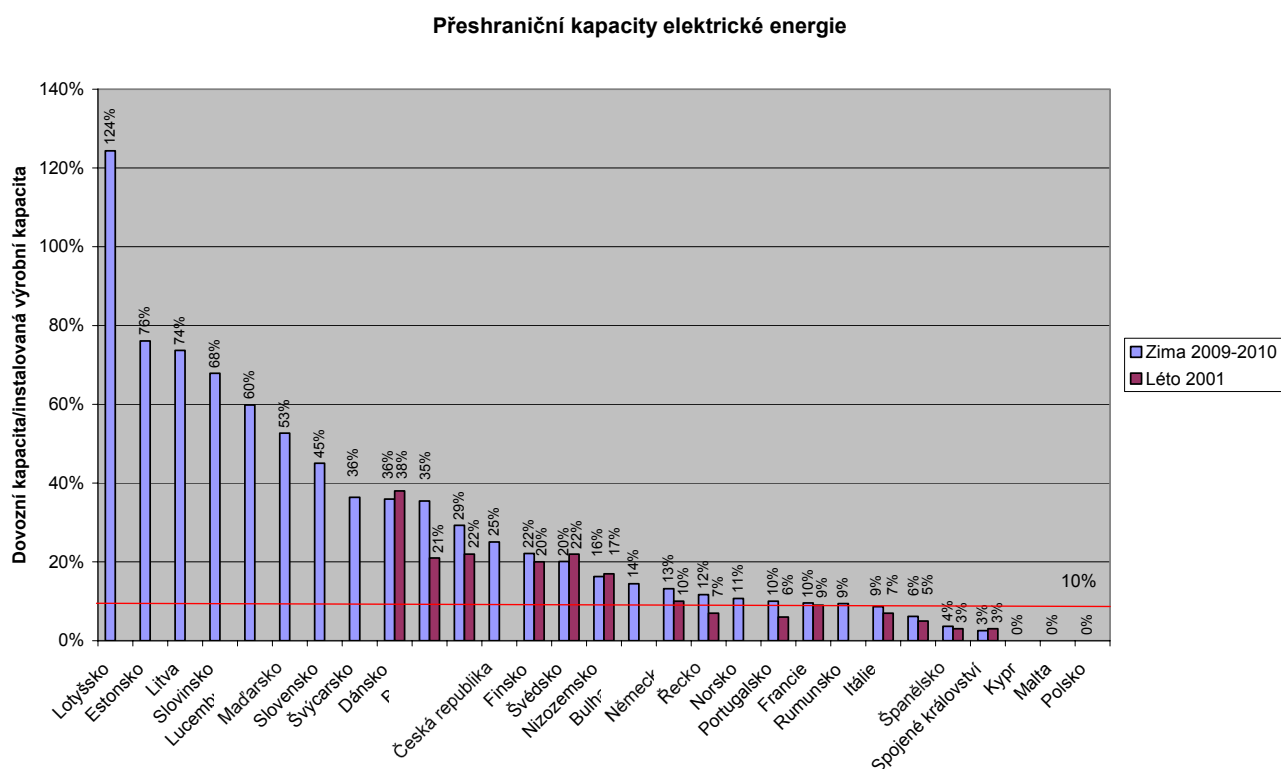
Zdroj údajů: Eurostat

V posledních deseti letech byly čisté dovozy elektrické energie do EU-27 relativně stabilní, mezi členskými státy však lze pozorovat velké rozdíly. V roce 2007 čisté dovozy elektrické energie

do zemí EU-27 činily 10,5 TWh. Francie byla mezi členskými státy EU-27 tradičně největším vývozcem čistého množství elektřiny, zatímco Itálie byla jejím největším dovozcem. V zemích, kde domácí kapacita výroby elektrické energie nebude stačit na pokrytí spotřeby v obdobích špičkové spotřeby, je kapacita propojovacích vedení obvykle dostatečná k pokrytí poptávky.

Přiměřenost kapacity propojovacích vedení není v evropských právních předpisech definována a směrnice 2005/89/ES nezavedla konkrétní úroveň vyžadovaného propojení mezi členskými státy. Na zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 však byla dohodnuta cílová úroveň propojení rovnající se nejméně 10 % instalované výrobní kapacity. Nízká úroveň propojení vede k trištění vnitřního trhu a je překážkou rozvoje hospodářské soutěže. Existence dostatečné fyzické přenosové propojovací kapacity, ať už přeshraniční či nikoli, je nezbytná, není však zárukou účinné hospodářské soutěže. Úplný seznam přeshraničních propojovacích vedení je uveden ve statistické ročence ENTSO-E¹⁰.

Fyzické hodnoty přeshraničních propojovacích vedení se značně odlišují od skutečně dostupné kapacity ve velmi hustých propojovacích přenosových soustavách v Evropě. Pro účely plánování potřebují účastníci trhu hodnoty celkové přenosové kapacity (TTC) a čisté přenosové kapacity (NTC), aby mohli předvídat a plánovat své transakce. Níže uvedený graf znázorňuje skutečnou přeshraniční přenosovou kapacitu pro zimní období 2009¹¹:

Plnění cíle energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2020 si vyžádá další rozvoj a posílení infrastruktury distribuční soustavy, včetně inteligentních sítí a propojovacích vedení. Směrnice 2009/28/ES vyžaduje, aby členské státy učinily potřebné kroky k zajištění tohoto nezbytného vývoje

¹⁰ <http://www.entsoe.eu/index.php?id=55>, Statistická ročenka, tabulka T9 údajů o propojovacích vedeních.

¹¹ Hodnoty čisté přenosové kapacity (NTC) přenosových soustav ENTSO-E za zimu 2009–2010 byly použity sečtením dovozních hodnot jednotlivých zemí a s přihlédnutím k celkovým dovozním omezením, pokud byla vyhlášena. Pro instalované výrobní kapacity byly použity hodnoty Eurostat 2007.

a urychlení schvalovacích postupů pro infrastrukturu distribuční soustavy a aby koordinovaly schvalování infrastruktury distribuční soustavy se správními a plánovacími postupy za účelem dalšího rozvoje výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Pokud jde o projekty přeshraničních propojovacích vedení plánované v blízké budoucnosti a oznámené vnitrostátními orgány (nebo jinak známé), jejich seznam je uveden v příloze 1 této zprávy.

ČLÁNEK 7: PŘEDKLÁDÁNÍ ZPRÁV

Sledování bezpečnosti dodávek a podávání zpráv o něm už existuje jako povinnost uložená článkem 4 směrnice 2003/54/ES. Podle tohoto článku jsou členské státy povinny uveřejnit každé dva roky zprávu zahrnující zejména rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na vnitrostátním trhu na dalších pět let, plánované nové investice na dalších pět nebo více let, kapacitu, kvalitu a úroveň údržby sítí a opatření k pokrytí poptávky v době špičky a k řešení případných výpadků. Obsah a rozsah zprávy o sledování je dále vysvětlen v článku 7 směrnice 2005/89/ES.

Většina členských států poskytuje ve zprávách informace o prognózách spotřeby a výroby a také o potřebách výroby a investic do sítí v časových horizontech více než 20 let. Z národních zpráv o přiměřenosti energetické sítě vyplývá obecný závěr, že by měla zůstat podobná, jako je tomu za současného stavu.

Kvalita zpráv jednotlivých členských států je rozdílná. Některé členské státy uveřejňují komplexní údaje a zahrnují všechny prvky uvedené ve směrnici (např. Finsko), zatímco některé zprávy by bylo možné zlepšit uvedením více podrobností. Například zprávy z méně vyspělých trhů s elektřinou dostatečně nepopisují, jak přispěje fungování jejich velkoobchodních trhů k přiměřenosti výroby a přenosu.

Třetí energetický balíček přinesl důležité změny v monitorovacích opatřeních. Zpráva ENTSO-E o prognóze adekvátnosti systému na roky 2010–2025 byla prvním pokusem o hodnocení přiměřenosti elektrárenské soustavy na evropské úrovni. Nový desetiletý plán rozvoje bude zahrnovat všechny aspekty, které jsou důležité pro sledování zabezpečení dodávek – z hlediska přiměřenosti jak výroby, tak i přenosu.

Komise navrhla zlepšení současného regulačního rámce, který členským státům ukládá povinnosti podávat zprávy o energetické infrastruktuře, prostřednictvím návrhu nařízení týkajícího se oznamování investičních projektů do energetické infrastruktury v rámci Evropského společenství Komisi.

ZÁVĚRY

Členské státy účinně provedly ustanovení směrnice tak, že buď vytvořily nová legislativní ustanovení, nebo použily existující ustanovení vyplývající z jiných evropských právních předpisů. V krátkém časovém horizontu se ukazuje, že existuje dostatečná kapacita sítě a výroby pro zvládnutí evropské poptávky po elektřině. Obraz je však méně jasný v střednědobém a dlouhodobém horizontu. Staré elektrárny se budou muset nahradit. Aby se tak stalo, musejí být vydány jasné signály z trhu pro nové investice a členské státy by si měly být vědomy zpoždění, které mohou způsobit jejich plánovací postupy. Přístup k finančním prostředkům může být v současném hospodářském klimatu také obtížnější.

Členské státy by měly plně zvážit dopady začlenění velkých objemů energie z obnovitelných zdrojů (RES) do svých systémů, zejména větrné energie z pozemních zdrojů a z pobřežního větru, a připravit se na ně. Takové začlenění by s ohledem na stále větší rozšíření kromě značných investic do sítí, kterých by časem bylo zapotřebí k začlenění nového profilu výroby, vyžadovalo změny pravidel a postupů udržování rovnováhy. Podobně bude možná třeba zohlednit i změny ve struktuře poptávky,

neboť na ni budou působit opatření v oblasti energetické účinnosti, včetně moderních měřících přístrojů. Jak navrhuji regulační orgány, měly by se využívat pobídkové systémy, které usnadní investice do nových sítí, a pozornost by se měla věnovat využívání technologie inteligentních sítí.

Třetí energetický balíček přinese významné změny ve sledování bezpečnosti dodávek. Povinnost ENTSO-E uveřejnit desetiletý plán rozvoje zahrnující všechny aspekty, které jsou důležité pro sledování bezpečnosti dodávek – z hlediska přiměřenosti jak výroby, tak i přenosu, je důležitým krokem vpřed. I když plán svojí povahou není závazný, poskytne vhodný základ pro kodexy bezpečnosti a spolehlivosti sítí ENTSO-E.

Jak EU postupně plní své cíle v oblasti klimatu vytyčené pro rok 2020, měly by být členské státy obezřetnější, pokud jde o možné problémy v zabezpečení dodávek, a s dostatečným předstihem přijímat příslušná opatření, která jim umožní modernizovat a přizpůsobit své systémy novým úkolům, aby spotřebitelé mohli využívat vysokou kvalitu, nízkouhlíkové zdroje energie a plynulé dodávky elektřiny.

Tato zpráva vysvětlila některé aspekty budoucího vývoje evropské elektrorozvodné soustavy, zejména pokud jde o začlenění velkých objemů elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a potřebu omezovat emise skleníkových plynů v odvětví energetiky: posun od pohonných hmot směrem k elektrické energii v celkové skladbě energie; zvyšující se vzdálenost mezi výrobou a spotřebou z důvodu většího spoléhání se na obnovitelné zdroje energie; střídání hlavních obnovitelných zdrojů (větrných a solárních fotovoltaických), zvýšenou potřebu udržovat vyváženost kapacity, ať konvenční nebo z obnovitelných zdrojů; možnost posílení úlohy dovozů elektřiny ze zemí mimo EU z důvodu vysokého potenciálu „zelené elektrické energie“ v sousedních oblastech. Tento vývoj si vyžádá rozsáhlé investice a vhodné pobídkové systémy pro jejich včasné vynaložení a současně zajistí hospodářskou soutěž, udržitelnost a bezpečnost dodávek. Evropská komise proto v současné době připravuje balíček energetické infrastruktury, jehož úlohou bude podpořit rozvoj evropské energetické infrastruktury. Tento nový balíček bude vycházet ze současného rámce transevropské energetické sítě (TEN-E) a vytvoří úplný soubor politik s přihlédnutím k existujícím postupům a financování rozvoje infrastruktury.

**Seznam oznámených investičních záměrů týkajících se přeshraničních propojovacích vedení
na dalších pět let**

1. Francie – Belgie;
2. Francie – Španělsko;
3. Francie – Itálie;
4. Bulharsko – bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYR);
5. Dánsko – Norsko;
6. Estonsko – Finsko;
7. Estonsko – Lotyšsko;
8. Finsko – Švédsko;
9. Švédsko – Norsko;
10. Švédsko – Litva;
11. Litva – Polsko;
12. Řecko – Turecko;
13. Německo – Polsko;
14. Německo – Nizozemsko;
15. Irsko – Spojené království;
16. Spojené království – Nizozemsko;
17. Spojené království – Belgie;
18. Spojené království – Francie;
19. Rumunsko – Srbsko;
20. Slovensko – Maďarsko;
21. Slovinsko – Itálie;
22. Rakousko – Maďarsko;
22. Rakousko – Itálie;
23. Malta – Itálie;
24. Portugalsko – Španělsko.

Plán evropské hospodářské obnovy také předpokládá podporu integrace distribučních soustav energie pobřežního větru. Mezi dva projekty integrace distribučních soustav energie pobřežního větru patří Pobaltí – Kriegers Flak a distribuční soustava v Severním moři.